

Особливості адміністративно-правового статусу комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна

Семенов Ігор Віталійович

Опубліковано	Секція	УДК
22.09.2023	Право	342.9:351.76(477)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17397485>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Дослідження спрямоване на аналіз адміністративно-правового статусу комісій з розгляду питань щодо надання компенсації за знищену нерухомість та виявлення правових колізій у їхньому функціонуванні. Застосовано метод правового порівняння для співставлення статусу цих комісій з іншими консультативно-дорадчими органами, системний підхід до вивчення їхнього місця в структурі державного управління, а також формально-юридичний метод для аналізу законодавства. Виявлено концептуальну неузгодженість правового становища комісій. Встановлено, що вони поєднують консультаційну, правозастосовну, координаційну та квазісудову функції, що відрізняє їх від традиційних дорадчих органів. Обґрунтовано необхідність визначення правової природи комісій як специфічного різновиду консультативно-дорадчих органів та унормування їхнього статусу для забезпечення ефективності механізму відшкодування воєнних збитків.

Ключові слова: консультативно-дорадчі органи, правовий статус, національний компенсаційний механізм, відшкодування шкоди, воєнні збитки, збройна агресія, відновлення прав постраждалих, публічне управління в сфері компенсацій.

Specific Aspects of the Administrative and Legal Status of the Commission Responsible for Compensation for Destroyed Real Property

Annotation. The ongoing full-scale military aggression by the Russian Federation against Ukraine has intensified the demand for legal mechanisms that protect and restore the rights of affected individuals. This study analyzes the administrative and legal status of commissions responsible for reviewing compensation claims for destroyed real property, emphasizing the legal conflicts stemming from their dual nature as consultative-advisory bodies that also exercise administrative and regulatory powers. The research methodology integrates comparative legal analysis to assess the commissions' status in relation to other consultative-advisory entities and applies a systematic approach to determine their role within the framework of public administration. The formal legal method is employed to examine

¹ аспірант кафедри конституційного права та галузевих дисциплін, Навчально-науковий інституту права, Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне, Україна, <https://orcid.org/0009-0002-6593-9839>

legislative and subordinate acts governing their establishment and operations, while doctrinal positions concerning the constituent elements of the legal status of administrative law subjects are synthesized.

The findings reveal conceptual inconsistencies in the legal classification of these commissions. Although they are formally defined as consultative-advisory entities, in practice they perform administrative functions by adopting individual decisions on compensation. The legal validity of such decisions depends on subsequent approval by relevant local authorities, which complicates the delineation of institutional responsibility. The research highlights the commissions' distinctive functional profile, encompassing consultative activities, the application of legal norms, interdepartmental coordination, and quasi-judicial functions in case resolution, distinguishing them significantly from traditional advisory bodies.

The study underscores the necessity of legislative clarification regarding the commissions' legal nature as a specific subtype of consultative-advisory bodies endowed with administrative and regulatory authority. It proposes considering their activities within the framework of the state's social function in post-conflict reconstruction and calls for normative codification of their status to eliminate legal ambiguities and enhance the effectiveness of the national compensation mechanism.

Keywords: consultative-advisory bodies, legal status, national compensation mechanism, damage compensation, war damages, armed aggression, restoration of victims' rights, public administration in the compensation sphere.

Вступ

Проблематика визначення адміністративно-правового статусу органів публічної влади тривалий час перебуває в полі наукової уваги, однак специфіка компенсаційних комісій залишається недостатньо дослідженою через новизну відповідного законодавства. Теоретичні засади адміністративно-правового статусу органів публічної влади закладено у фундаментальних працях вітчизняних учених. Зокрема, у колективній монографії "Виконавча влада і адміністративне право" сформульовано концептуальні підходи до визначення елементів правового статусу як сукупності завдань, функцій, компетенції та процедурних гарантій [1]. Авер'янов В. Б. запропонував тлумачення статусу як комплексу прав і обов'язків, визначених адміністративно-правовими нормами [2]. У працях Ю. П. Битяка правовий статус органів публічної влади розкривається не лише крізь призму компетенції, завдань і функцій, а й через відповідальність [3; 23]. Питання відсутності єдиного підходу до структурування елементів правового статусу в адміністративних правовідносинах досліджено О. М. Музичук [4], яка систематизувала доктринальні позиції та виявила розбіжності у визначенні його структурних компонентів. Ці напрацювання створили теоретичне підґрунтя й методологічну основу для аналізу статусу суб'єктів адміністративного права, проте не висвітлюють специфіку консультативно-дорадчих органів, що функціонують в умовах воєнного стану.

Своєю чергою, статус консультативно-дорадчих органів ставав предметом наукового аналізу лише в поодиноких працях останнього десятиліття. Так, В. Ф. Нестерович наголошував, що консультативно-дорадчі органи створюються при органах публічного управління, однак не входять до їхньої внутрішньої структури [5]. Саме цей «позаструктурний» характер, на його думку, з одного боку, забезпечує їх від адміністративного тиску, а з іншого – відкриває ширші можливості для залучення громадськості до формування та реалізації державної політики [5]. Водночас О. О. Вінницький, аналізуючи статус консультативно-дорадчих органів при органах

виконавчої влади, загалом пропонує виключити з правового обігу поняття «консультативно-дорадчий орган», замінивши його універсальним для консультативних і дорадчих органів терміном «допоміжний орган» [6].

В свою чергу, О. В. Турій наголошує, що консультативно-дорадчі органи покликані виробляти узгоджені рішення щодо реалізації державної політики у визначених сферах, а також забезпечувати координацію між центральними та місцевими органами влади [7]. Дослідник також пропонує систематизувати консультативно-дорадчі органи за територією діяльності, виділяючи національні, регіональні та місцеві рівні, при цьому до останніх відносить органи, утворені переважно при органах місцевого самоврядування [7]. Кириченко Ю. М. здійснила детальний аналіз організаційно-правових форм діяльності органів місцевого самоврядування, однак питання функціонування консультативно-дорадчих органів залишила поза увагою, зосередившись передусім на діяльності постійних комісій при таких органах [8]. Багатоманітність консультативно-дорадчих органів, утворених на різних рівнях і на підставі різних нормативно-правових актів, значно ускладнює їх комплексне дослідження. Як слушно зазначає В. Ф. Нестерович, відмінності в організаційній побудові та різний ступінь впливу цих органів на ухвалення нормативно-правових актів зумовлюють відсутність єдиного наукового підходу до визначення їхнього статусу [5].

Попри значущість згаданих досліджень, у жодному з них не розглянуто ситуації, за яких консультативно-дорадчий орган наділяється повноваженнями ухвалювати індивідуальні адміністративні акти у сфері компенсацій. Методологічні проблеми оцінювання збитків від воєнних дій досліджував С. О. Комнатний, який виявив правові колізії в процедурах обстеження знищеного майна [9], проте не аналізував статусу органів, уповноважених ухвалювати рішення про компенсацію. Вільчинський О. В. дослідив адміністративно-правовий статус адміністративних комісій та розкрив особливості їхніх повноважень [10], однак його висновки стосувалися атестації працівників правоохоронних органів, а не компенсаційних питань.

Аналіз наукової літератури засвідчує наявність суттєвої прогалини: відсутні ґрунтовні дослідження правового статусу органів, які за формальними ознаками є консультативно-дорадчими, але фактично наділені владно-регулятивними повноваженнями щодо ухвалення індивідуальних адміністративних актів. Не розроблено теоретичних підходів до розмежування відповідальності між таким органом та органом, що затверджує його рішення. Залишаються невизначеними місце цих утворень у системі публічного управління та критерії оцінювання їхньої ефективності в контексті поствоєнного відновлення. Зазначені проблеми набувають особливої актуальності в умовах розвитку національного законодавства про компенсацію воєнних збитків та необхідності забезпечення дієвості відповідних правових механізмів.

Метою статті є комплексний аналіз адміністративно-правового статусу комісій з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна. Це передбачає виявлення правових колізій у їхньому функціонуванні та обґрунтування теоретичних засад удосконалення їх правового регулювання.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання**:

1. проаналізувати доктринальні підходи до визначення адміністративно-правового статусу органів публічної влади, зокрема консультативно-дорадчих органів;
2. дослідити правову природу та структуру компетенції комісій з розгляду компенсаційних питань;
3. виявити суперечності між консультативно-дорадчою природою комісій та наділенням їх владно-регулятивними повноваженнями;
4. охарактеризувати особливості складу, порядку створення та функціонування досліджуваних органів;

5. сформулювати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання статусу компенсаційних комісій з урахуванням принципів ефективного публічного адміністрування.

Результати

У доктрині адміністративного права статус органу зазвичай визначається через сукупність законодавчо закріплених завдань, функцій, компетенції (прав і обов'язків), форм і методів діяльності та процедурних гарантій реалізації компетенції [2; 11]. Отже, дослідження структури органу державної влади, його прав і обов'язків, форм і напрямів діяльності, мети, завдань і функцій дає змогу визначити місце органу в системі публічного управління та основні складові його правового статусу.

Правовою передумовою створення й функціонування комісій із розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна (далі – Комісія) є прийняття Закону України від 23.02.2023 № 2923-ІХ «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна...» (далі – Закон) [12]. Зокрема, у першій частині статті 3 Закону закріплено необхідність формування Комісій як консультативно-дорадчих органів, уповноважених розглядати питання щодо надання компенсації за знищену нерухомість внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

Обов'язок із створення Комісій Законом покладено на виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад, військові та військово-цивільні адміністрації населених пунктів (далі – уповноважений орган) [12, ст. 3 ч. 1]. Зазначена норма фактично ґрунтується на вже існуючих загальних повноваженнях органів публічної влади щодо формування консультативно-дорадчих структур. Зокрема, для органів місцевого самоврядування це право прямо закріплене в частині 6 статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [13], а для місцевих державних адміністрацій – у пункті 9 частини 1 статті 39 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» [14]. Таким чином, уповноважуючи створювати Комісії, Закон конкретизує ці загальні повноваження, надаючи їм імперативного характеру.

Особливість консультативно-дорадчого органу полягає в тому, що чинне законодавство України не визначає чітко його правового статусу. Актуальними залишаються пропозиції С. І. Рудовської [15] та І. В. Ковбаса [16] щодо необхідності законодавчого закріплення поняття консультативно-дорадчого органу. Попри це, на сьогодні правовий статус таких органів залишається нормативно неврегульованим, що створює ситуацію правової невизначеності у сфері їх функціонування.

Водночас визначити контури статусу консультативно-дорадчого органу можливо через аналіз постанов Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» від 03.11.2010 р. № 996 [17] та «Питання консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, утворених Кабінетом Міністрів України» від 17.06.2009 р. № 599 [18]. Зазначені нормативно-правові акти визнають існування та можливість створення «консультативного органу», «дорадчого органу», «допоміжного органу», проте не конкретизують їхніх характерних ознак, призначення та функціонального наповнення.

Проаналізувавши зміст наведених урядових постанов, варто погодитися з висновками О. О. Вінницького [6], який зазначає, що консультативний орган – це інституція, яка в межах визначеної компетенції та фахового рівня надає інформацію й роз'яснення з окремих питань відповідно до встановлених нормативно-правовими актами функцій і завдань. У свою чергу, дорадчий орган – це орган, що має право обговорювати питання, але не ухвалювати остаточних рішень [6]; він може вносити пропозиції, висловлювати зауваження, надавати рекомендації, робити заяви або висувати заперечення.

Як консультативні, так і дорадчі органи не мають права голосу під час ухвалення рішень відповідними владними структурами та не наділені повноваженнями приймати рішення замість органів, при яких вони створені. Таким чином, із проведеного аналізу випливає, що консультативні та дорадчі органи виконують допоміжну функцію – вони покликані сприяти ефективному здійсненню повноважень органами, які їх утворили.

У цьому контексті окрему увагу доцільно приділити дослідженню змісту дискреційних адміністративних повноважень Комісії щодо ухвалення рішень про надання або відмову в наданні компенсації. За своєю правовою природою ці повноваження поєднують оцінку фактичних обставин руйнування нерухомого майна на підставі доказів, актів обстеження, експертиз тощо, правову кваліфікацію об'єкта та суб'єкта, а також ухвалення індивідуального адміністративного акта у вигляді рішення про надання чи відмову у компенсації, яке має юридичне значення для зацікавленої особи [9]. З адміністративно-правової позиції таке рішення є формою реалізації публічно-владного припису, що забезпечує соціальну справедливість і виконує функцію відновлення порушеного майнового права шляхом заміщення втрати відповідним компенсаційним заходом. Водночас постає питання відповідності такого механізму загальним засадам функціонування консультативно-дорадчих органів. Наведений раніше аналіз свідчить, що традиційно такі органи обмежені правом формувати пропозиції та рекомендації без компетенції ухвалювати юридично обов'язкові рішення. На нашу думку, наділення Комісії повноваженнями ухвалювати рішення індивідуального характеру суперечить її дорадчій природі і створює потенційні правові колізії.

Так, Закон прямо закріплює право Комісії ухвалювати рішення про надання компенсації або відмову в ній [12, ст. 3 ч. 4 п. 2]. Водночас Закон передбачає обов'язкове затвердження таких рішень уповноваженим органом, при якому створено Комісію; лише після затвердження рішення вносяться до державного реєстру пошкодженого й знищеного внаслідок бойових дій майна [12, ст. 6 ч. 7]. Додатково Закон встановлює, що уповноважені органи затверджують положення про діяльність Комісії [12, ст. 3 ч. 1]. З метою уніфікації таких нормативно-правових актів уряд затвердив примірне положення про Комісію [19]. У цьому документі серед завдань Комісії вже не фігурує безпосереднє ухвалення рішень, натомість йдеться про «забезпечення підготовки рішень комісії для їх затвердження уповноваженим органом» [19, п. 7], що більш відповідає характеру консультативно-дорадчих структур, а не органів, уповноважених ухвалювати остаточні адміністративні акти. Примірне положення також повторює вимогу затвердження рішень уповноваженим органом [19, п. 19]. Таким чином і Закон, і примірне положення погоджуються, що рішення Комісії набувають юридичної сили лише після їх затвердження уповноваженим органом, проте по-різному визначають обсяг повноважень Комісії щодо ухвалення рішень. Отже, правовий статус Комісії виявляється внутрішньо суперечливим: з одного боку, їй делеговано дискреційні адміністративні повноваження, характерні для органів публічного управління, а з іншого – її рішення набирають юридичної сили лише після затвердження уповноваженим органом. Така конструкція, що поєднує консультативно-дорадчий характер з владно-регулятивною компетенцією, на нашу думку, породжує певну правову колізію, яка потребує доктринального осмислення та уніфікації на рівні законодавчої техніки.

Досліджуючи питання статусу Комісії, слід з'ясувати порядок її створення та склад. Закон визначає, що персональний склад Комісії затверджується розпорядчим актом уповноваженого органу [12, ст. 3 ч. 3]. Затверджене урядом примірне положення конкретизує це, установлюючи мінімальний кількісний склад (не менше п'яти осіб) та обов'язкову наявність голови, заступника голови і секретаря Комісії [19, п. 10]. За потреби до складу Комісії можуть залучатися представники державних і місцевих органів, підприємств, установ, організацій, а також експерти й представники

міжнародних організацій. Отже, склад Комісії є змішаним і передбачає можливість залучення як представників органів публічної влади, так і незалежних фахівців та представників громадськості. Такі особливості складу Комісії суттєво відрізняють її від інших органів, уповноважених на здійснення публічного адміністрування. З одного боку, утворення Комісії при виконавчому органі або адміністрації свідчить про її організаційну залежність від цих органів, що зумовлює потребу в затвердженні її рішень. З іншого боку, можливість залучення представників громадськості, міжнародних та експертних інституцій забезпечує елемент відкритості й публічності, що є характерним для консультативно-дорадчих органів і відповідає підходам, закріпленим в урядових постановах, про які йшлося вище.

Специфіка повноважень Комісії відображена в частині 4 статті 3 Закону про компенсацію, де зазначено, зокрема, повноваження Комісії щодо надання повної, достовірної та вичерпної інформації потенційним отримувачам компенсації щодо порядку звернення, необхідного пакету документів та строків розгляду звернень тощо. Це повноваження має не лише організаційно-інформаційний, а й правозабезпечувальний характер, оскільки реалізується з метою гарантування доступу особи до ефективного засобу правового захисту, передбаченого як національним, так і міжнародним законодавством.

Враховуючи наукові підходи у сфері адміністративного права, зокрема позиції В. Б. Авер'янова, Ю. П. Битяка, О. І. Остапенка та інших [2; 3; 20], інформування громадян є системоутворювальним елементом адміністративного процесу, що покликаний забезпечити прозорість і передбачуваність публічної влади, а також усунути правову невизначеність в діяльності адміністративних органів. Зазначену функцію Комісії щодо реалізації обов'язку забезпечити доступну, адаптовану та інтегровану інформацію слід розглядати як складову соціальної функції держави в контексті відновлення порушених інтересів після військового конфлікту. Крім того, практична реалізація інформаційної функції відповідає стандартам належного публічного управління, зокрема дотриманню обов'язку органів публічної влади діяти відкрито, прозоро, компетентно та доступно для кожного, хто звертається за адміністративною послугою. Так, правове тлумачення повноваження Комісії щодо надання повної та достовірної інформації варто розглядати як окремий напрям реалізації компенсаційної політики, що сприяє формуванню довіри до інститутів влади, зниженню соціальної напруги й ефективному захисту постраждалих осіб.

Крім того, особливу увагу слід звернути на повноваження Комісії щодо оцінювання правомірності спадкового статусу об'єкта компенсації. Зазначена функція має міжгалузевий характер і передбачає функціональну взаємодію між адміністративним та нотаріальним процесами, оскільки безпосередньо пов'язана з наданням висновку, що є передумовою реалізації спадкоємцем свого права на отримання компенсації за майно, пошкоджене внаслідок війни.

Надання Комісії права оцінювати спадковий статус об'єктів компенсації є прикладом делегування повноважень, які традиційно належать до сфери цивільного та нотаріального права. Це, своєю чергою, актуалізує питання щодо меж компетенції консультативно-дорадчого органу та його здатності кваліфіковано розглядати питання, що потребують спеціальних знань у суміжних галузях права.

Компетенція Комісії з розгляду питань, пов'язаних із наданням компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна, має комплексний міждисциплінарний характер, поєднуючи адміністративні, організаційні, процедурні та правозастосовчі елементи. Така сукупність функцій дозволяє розглядати діяльність Комісії у контексті реалізації принципів публічного адміністрування, що ґрунтуються на засадах доброчесності, об'єктивності, ефективності, відкритості та інституційної відповідальності [22].

Згідно з положеннями Закону, до повноважень Комісії належать організація тимчасових робочих груп, проведення засідань за участю представників органів державної влади та місцевого самоврядування, а також залучення суб'єктів експертної оцінки, архітекторів, будівельників і представників міжнародних організацій. Такі повноваження свідчать про квазісудовий характер діяльності Комісії, адже саме під час її засідань здійснюється оцінювання доказової бази, аналіз правових обставин та ухвалення вмотивованих рішень, що мають істотний вплив на майнові права заявників.

Однак, на відміну від судових органів, Комісія позбавлена процесуальних гарантій незалежності – її члени не мають спеціального статусу, ухвалені рішення не є остаточними, а сама Комісія організаційно підпорядкована органу, який затверджує її рішення. У цьому контексті слід погодитися з позицією Ю. П. Битяка, який підкреслює, що делеговані повноваження органів публічної влади щодо врегулювання правовідносин приватного характеру потребують дотримання високих стандартів адміністративної справедливості – передусім неупередженості, повноти аналізу доказів і забезпечення участі всіх заінтересованих сторін [3; 23].

Одним із напрямів діяльності Комісії є проведення нарад, здійснення інших організаційних заходів і розгляд питань, що належать до її компетенції. Ця функція, яка на перший погляд видається процедурною, насправді має стратегічне значення у загальній структурі діяльності органу, що функціонує в межах системи публічного управління за умов кризового стану. Проведення нарад у межах діяльності Комісії є практичним проявом колегіальної форми управлінського обговорення, у процесі якого ухвалюються рішення щодо спірних або складних заяв, узгоджуються позиції з іншими уповноваженими суб'єктами, забезпечується єдність правозастосовної практики. Така діяльність відповідає принципам належного врядування, які передбачають залучення широкого кола учасників до процесу прийняття рішень, що стосуються прав і свобод людини, зокрема майнових прав [21]. Отже, зазначене повноваження Комісії поєднує в собі інструментальне, комунікативне та регулятивне навантаження, що дає змогу забезпечити ефективність механізму компенсації за знищене майно, його адаптивність до індивідуальних обставин заявників, а також дотримання принципів справедливості, законності та належного адміністрування.

Окремої уваги заслуговують повноваження Комісії запитувати й отримувати інформацію та документи від різних установ незалежно від форми їх власності. Зазначений механізм розширює межі доступу до релевантних даних, необхідних для ухвалення обґрунтованих рішень, і водночас покладає на Комісію зобов'язання щодо забезпечення належного рівня інформаційної безпеки, недопущення розголошення персональних даних тощо. У цьому контексті слушною є поширена наукова позиція, згідно з якою відкритість інформаційних потоків у системі публічного управління має поєднуватися з неухильним дотриманням законності та захистом приватних інтересів громадян.

Системний аналіз повноважень Комісії засвідчує наявність фундаментальної суперечності: цей орган поєднує ознаки кількох типів інституцій – консультативно-дорадчого (за формальним статусом), адміністративного (за функціями ухвалення рішень), квазісудового (за процедурою розгляду) та органу з надання адміністративних послуг (за інформаційною функцією). Така багатофункціональність за відсутності чіткого визначення правової природи Комісії підкреслює дефіцит правової визначеності та відсутність системної узгодженості нормативного регулювання її діяльності.

Висновки

Таким чином, дослідження систематизувало доктринальні підходи до визначення адміністративно-правового статусу консультативно-дорадчих органів та виявило відсутність у вітчизняній адміністративно-правовій науці єдиного концептуального

бачення їхнього місця в системі публічної влади, а також законодавчо визначених критеріїв розмежування консультативних, дорадчих та допоміжних органів.

Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що адміністративно-правовий статус комісій із розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна характеризується концептуальною суперечливістю між їхнім формальним статусом консультативно-дорадчих органів та фактичними владно-регулятивними повноваженнями. Виявлено, що ці органи поєднують функції надання рекомендацій із прийняттям індивідуальних адміністративних актів, що не відповідає традиційним засадам функціонування дорадчих структур у системі публічного управління.

Встановлено ключову правову колізію в діяльності комісій: попри належність до консультативно-дорадчих органів, вони наділені дискреційними повноваженнями щодо оцінки доказів, правової кваліфікації обставин знищення майна та ухвалення рішень про надання або відмову в наданні компенсації. Водночас юридична сила таких рішень залежить від затвердження уповноваженими органами місцевого самоврядування або державної адміністрації, що створює невизначеність у розподілі відповідальності за прийняті адміністративні акти та може призводити до процедурних суперечностей у розгляді спірних випадків.

Доведено, що компетенція комісій має комплексний міжгалузевий характер і поєднує інформаційно-консультативні, координаційні, правозастосовні та квазісудові функції. Така багатофункціональність зумовлює необхідність розглядати комісії як специфічний різновид органів публічного управління, діяльність яких спрямована на реалізацію соціальної функції держави в умовах постконфліктного відновлення. Особливості змішаного складу комісій, що передбачає можливість залучення представників громадськості, міжнародних організацій та незалежних експертів, суттєво відрізняють їх від традиційних органів публічного адміністрування та забезпечують елементи відкритості і прозорості.

Обґрунтовано, що повноваження комісій із запиту інформації, проведення нарад, оцінки спадкового статусу об'єктів компенсації та ухвалення юридично значущих рішень виходять за межі типових функцій консультативно-дорадчих органів. Це свідчить про формування нового типу інституцій у системі публічного управління, правова природа яких потребує законодавчого визначення та доктринального осмислення.

Обмеженням дослідження є зосередження винятково на теоретико-правових аспектах статусу комісій без проведення емпіричного аналізу практики їхньої діяльності та ефективності ухвалених рішень.

Практичне значення дослідження полягає в обґрунтуванні потреби законодавчого врегулювання статусу консультативно-дорадчих органів із визначенням їхньої правової природи, меж компетенції та процедурних гарантій діяльності. Результати можуть бути використані при підготовці законодавчих змін щодо компенсації воєнних збитків, розробці методичних рекомендацій для членів комісій, а також формуванні єдиних стандартів розгляду звернень про надання компенсацій. Усунення виявлених правових колізій сприятиме підвищенню ефективності національного механізму відшкодування збитків, забезпеченню правової визначеності та захисту прав постраждалих.

Перспективи подальших наукових досліджень охоплюють компаративний аналіз міжнародного досвіду створення й функціонування подібних компенсаційних механізмів у країнах, що зазнали збройних конфліктів, вивчення практики розгляду звернень комісіями, аналіз судової практики оскарження їхніх рішень, а також розробку конкретних пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання діяльності таких органів.

Список використаних джерел

1. Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. Київ: Ін-Юре, 2002. 668 с.
2. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. Т. 1. Загальна частина / ред. кол.: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. Київ: Юридична думка, 2004. 584 с.
3. Основи публічного адміністрування: навч. посіб. / [Ю.П. Битяк, Н.П. Матюхіна, М.С. Ковтун та ін.]; за заг. ред. Н.П. Матюхіної. Вид. 2-ге, допов. та перероб. Харків: Право, 2021. 238 с.
4. Музичук О.М. Уточнення сутності категорії «правовий статус» суб'єкта адміністративно-правових відносин та його елементного складу. *Форум права*. 2008. № 1. С. 316–321. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2008_1_47 (дата звернення: 02.08.2023).
5. Нестерович В.Ф. Поняття «консультативно-дорадчий орган» як категорія конституційного права. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2017. № 1. С. 138–145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fmrrp_2017_1_15 (дата звернення: 02.08.2023).
6. Вінницький О.О. Види громадських рад при органах виконавчої влади серед консультативно-дорадчих органів. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2018. Т. 29 (68), № 4. С. 84–89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_law_2018_29%2868%29_4_16 (дата звернення: 02.08.2023).
7. Турій О.В. Удосконалення функціонування консультативно-дорадчих органів при органах місцевого самоврядування: правові аспекти. *Східноєвропейський науковий журнал*. 2019. № 1 (41). С. 16–19. URL: https://eesa-journal.com/wp-content/uploads/EESA_journal_4_part_11.pdf (дата звернення: 02.08.2023).
8. Кириченко Ю.М. Організаційно-правові форми діяльності органів місцевого самоврядування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 286–290. URL: https://dspace.univd.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15723/Orhanizatsiino_pravovi_Kyrychenko_2022.pdf (дата звернення: 02.08.2023).
9. Комнатний С.О. Правові та методологічні проблеми обстеження пошкоджених і знищених унаслідок збройної агресії житлових об'єктів та оцінки збитків. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2022. № 2 (24). С. 64–69. URL: <https://philosophy.navs.edu.ua/index.php/philosophy/article/view/1515/1509> (дата звернення: 02.08.2023).
10. Вільчинський О.В. Адміністративно-правовий статус адміністративних комісій. *Правова позиція*. 2018. № 2(21). С. 41–45. URL: <https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2018/2/6.pdf> (дата звернення: 02.08.2023).
11. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Вид. 4-те. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
12. Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: Закон України від 23.02.2023 р. № 2923-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20> (дата звернення: 02.08.2023).
13. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення: 02.08.2023).

14. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14> (дата звернення: 02.08.2023).
15. Рудовська С.І. Ключові поняття в діяльності консультативно-дорадчих органів. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2015. № 1. С. 60–68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2015_1_10 (дата звернення: 02.08.2023).
16. Ковбас І.В., Торончук І.Ж., Крайній П.І. Особливості взаємодії органів публічного врядування з консультативно-дорадчими органами. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 4. С. 151–156. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2021/4/23.pdf> (дата звернення: 02.08.2023).
17. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-п> (дата звернення: 02.08.2023).
18. Питання консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, утворених Кабінетом Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2009 р. № 599. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/599-2009-п> (дата звернення: 02.08.2023).
19. Деякі питання організації роботи комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: постанова Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 р. № 516. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/516-2023-п> (дата звернення: 02.08.2023).
20. Адміністративне право України (загальна частина): навч. посіб. / [Остапенко О.І., Ковалів М.В., Єсімов С.С. та ін.]. Вид. 2-ге, допов. Львів: СПОЛОМ, 2021. 616 с.
21. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/5203-17> (дата звернення: 02.08.2023).
22. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2073-20> (дата звернення: 02.08.2023).
23. Адміністративне право: навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. Харків: Право, 2021. 196 с.